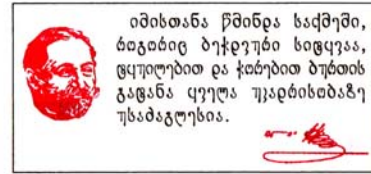

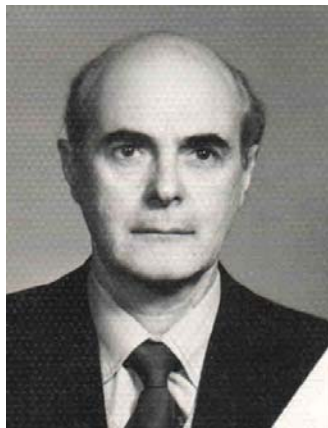
საქართველოს

დაბარსებულა
1918 წელს.

შაბათი, 19 ნოემბერი, 2005 წელი
№269-270

რესპუბლიკა

ედუერ ხოშტარია-ბროსე

ედუერ ხოშტარია-ბროსე დაიბადა 1927 წელს თბილისში მარი ბროსეს, დუტუ მეგრელისა და ანასტასია ერისთავ-ხოშტარიას ჩამომავლების ოჯახში. საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ ე.ხოშტარია-ბროსე 1944 წელს ჩაირიცხა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, რომელიც დაამთავრა 1949 წელს საქართველოს ისტორიის სპეციალობით. მას შემდეგ იგი 50 წელზე მეტ ხანს დაუღალავად ემსახურებოდა ქართულ მეცნიერებას, ახალგაზრდა კადრების აღზრას და, როგორც პუბლიცისტი-ისტორიკოსი, აქტიურად ეხმარებოდა (განსაკუთრებით ბოლო 15 წლის მანძილზე) საქართველოში შექმნილ ყველა კულტურულ-სამეცნიერო, სოციალურ თუ პოლიტიკურ სიტუაციას.

უნივერსიტეტის დამთავრებისთანავე ე.ხოშტარია-ბროსემ მუშაობა დაიწყო იქვე საქართველოს ისტორიის კაბინეტის გამგედ. 1955 წელს დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია. 1956 წლიდან 1962 წლამდე იგი ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის

სწავლული მდივანი, ხოლო შემდგომ ახალი ისტორიის განყოფილების უფროსი მეცნიერი თანამშრომელი იყო. 1969 წელს ე.ხომტარია-ბროსემ დაიცვა დისერტაცია ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად. 1972 წლიდან დაინიშნა კ.კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტის განყოფილების გამგედ, ხოლო 1982 წლიდან ამავე ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილედ სამეცნიერო დარგში. 1991 წლიდან ე.ხომტარია-ბროსე იყო ინსტიტუტის მთავარი მეცნიერი თანამშრომელი, ხოლო 2004 წლიდან სიცოცხლის ბოლომდე ამავე ინსტიტუტის მთავარი მეცნიერი კონსულტანტი.

ე.ხომტარია-ბროსე ფართო დიაპაზონის მეცნიერი იყო. მას გამოქვეყნებული აქვს 130-მდე სამეცნიერო ნაშრომი, მათ შორის 7 ცალკე წიგნად. მეცნიერის ინტერესების სფეროში შედიოდა საქართველოს შუა საუკუნეებისა და ახალი ისტორიის, წყაროთმცოდნეობისა და ისტორიოგრაფიის პრობლემები. საქართველოს შუა საუკუნეების ისტორიიდან ე.ხომტარია-ბროსეს ეკუთვნის შრომები (მათ შორის ცალკე წიგნიც) ადრეფეოდალური ხანის საქართველოში საზოგადოებრივ ურთიერთობათა განვითარების, მთისა და ბარის ურთიერთობის საკითხებზე, ახალი ისტორიის (XIX ს. – XX ს. დასაწყისი) პროლემებს ე.ხომტარია-ბროსემ რამდენიმე მონოგრაფია მიუძღვნა, რომლებშიც შესწავლილია ქვეყანაში ფეოდალიზმის რღვევისა და ბურჟუაზიულ ურთიერთობათა ჩასახვა-განვითარების პროცესები, ქვეყნის სამრეწველო განვითარება და ახალი დროის საზოგადოებრივი კლასების ფორმირება. მთელი ეს სამუშაო დამყარებულია მდიდარ საარქივო მასალაზე და სხვა პირველწყაროებზე, არაერთი საკითხი ახლებურად არის დასმული და გაშუქებული.

ე.ხომტარია-ბროსეს ეკუთვნის განმაზოგადებელი საენციკლოპედიო ნარკვევები „ქართულ ენციკლოპედიაში“, „საბჭოთა ისტორიულ ენციკლოპედიაში“ და „დიდ საბჭოთა ენციკლოპედიაში“, ასევე უკრაინის, ბელორუსიისა და სომხეთის ენციკლოპედიებში.

მეცნიერებათა აკადემიის ბიობიბლიოგრაფიული სერიით ე.ხომტარია-ბროსეს გამოქვეყნებული აქვს საგანგებო ნარკვევები აკადემიკოსებზე – ივ.ჯავახიშვილზე, ს.ჯანაშიაზე. ნ.ბერძენიშვილზე და სხვებზე, აგრეთვე ნარკვევი ქართული ისტორიოგრაფიის განვითარების შესახებ XX საუკუნის მანძილზე. საქართველოს ისტორიის წყაროთმცოდნეობიდან ე.ხომტარია-ბროსეს ეკუთვნის საგანგებო ნარკვევები ქართული დიპლომატიკის განვითარების შესახებ „ქართლის ცხოვრების“ პრობლემიტიკიდან. საგანგებო ნაშრომები უძღვნა მან ქართული სამართლის ისტორიის ძეგლების ე.წ. „ბაგრატ კურაპალატის სამართლის“ და „ბექასა და აღბუღას სამართლის“ წყაროთმცოდნეობით-ტექსტოლოგიურ კვლევას. განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს ე.ხომტარია-ბროსეს შეუწევლებელი ინტერესი „ქართლის ცხოვრების“ ტექსტოლოგიური საკითხების მიმართ. მისი დიდი შრომის შედეგია, რომ უკვე მზად არის გამოსაცემად ვახტანგ მეექვსემდელი „ქართლის ცხოვრების“ რედაქციების აკადემიური ტექსტი.

ე.ხომტარია-ბროსეს არაერთი ნაშრომი აქვს გამოქვეყნებული კონფლიქტოლოგიის დარგშიც. 1989 წლიდან, როდესაც გამმაფრდა ეთნო-პოლიტიკური კონფლიქტები აფხაზეთსა და ე.წ. სამხრეთ ოსეთში, იგი სისტემატურად ეხმაურებოდა მიმდინარე მოვლენებს... ამ სფეროში მან გამოაქვეყნა 4 წიგნი, მათ შორის რუსულ და ინგლისურ ენებზე.

ბოლო დროს ე.ხომტარია-ბროსე აქტიურად იყო ჩაბმული საბჭოთა ტოტალიტარული რეჟიმის ბუნებისა და მისი ისტორიული როლის შეფასების შესახებ ჩვენში გაშლილ დისკუსიაში, გამოქვეყნებული აქვს ამ საკითხზე თავისი პრინციპული შეხედულებანი, რომელთაც არსებითი მნიშვნელობა აქვს ჩვენში პოლიტოლოგიური კვლევის თვალსაზრისით.

წავიდა ჩვენგან ქვეყნისა და მეცნიერების წინაშე ვალდებულად ისტორიკოსი, პუბლიცისტი და საზოგადო მოღვაწე. მისი სახელი და შრომები სამუდამოდ დარჩება ქართულ ისტორიოგრაფიაში, ხოლო მისი სახე მრავალრიცხოვანი მეგობრებისა და კოლეგების მესხიერებაში.

*თ.გამყრელიძე, ზ.ალექსიძე, ა.აფაქიძე, ვ.გველესიანი, ვ.თევზაძე,
ფ.თოდუა, გ.კვარაცხელია, მ.ლორთქიფანიძე, რ.მეტრეველი,
დ.მუსხელიშვილი, შ.ნადირაშვილი, ო.ნათიშვილი, მ.სალუქვაძე,
კ.ფიცხელაური, ვ.შამილაძე, დ.ჩარკვიანი, ლ.ჩიქავა, ვ.ხარატიშვილი,
ჯ.ხეცურიანი, ო.ჯაფარიძე*